

BOLESŁAW HUBER

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Strz. Bolesław Huber, 23 lata, wolny.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

Chcąc przekroczyć granicę celem dostania się na Węgry, zostałem zatrzymany przez NKWD.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Odessa, Charków, [obóz] robót przymusowych ZSRR.

4. Opis obozu, więzienia:

Warunki higieniczne w więzieniach i obozach były straszne. Brak czystości, było ciasno, a pluskwy po ścianach chodziły jak mrowie, wszy również nie brakowało. Siedziałem 13 miesięcy w celi, nie było ani raz prania bielizny.

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

W obozach były spotykane różne narodowości: Rosjanie, Polacy, Litwini, Łotysze, Estończycy, Chińczycy, Czesi, Rumuni i różne inne narodowości zamieszkujące w Rosji. Kategoria przestępstw – najczęściej było politycznych, za przekroczenie granicy, za wolny handel i za kradzież.

6. Życie w obozie, więzieniu:

Więzień musiał pracować 12 godzin, od godz. 6.00 do 18.00. Aby wypracować normę, musiał wywieźć osiem metrów sześciennych ziemi.

Wynagrodzenie otrzymywał następujące: dwa razy na dzień jeść i 900 g chleba – jak wyrobił normę, a jak nie wypracował normy, to otrzymywał tylko 400 g chleba i jeszcze gorsze jedzenie. Jak w każdy dzień przez miesiąc wypracował normę, to otrzymał 15 rubli; jak tylko jeden dzień nie wypracował normy, to za cały miesiąc nic nie otrzymał. Toteż z Polaków [nikt] nie otrzymał.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Sposób badania NKWD był straszny – bili, wsadzali do lodowni, reflektory świeciły w oczy, używali takich słów, że aż włosy dęba stawały. Gdy takie słowa usłyszałem, to myślałem, że to Azjata dziki, a nie sędzia śledczy, który powinien posiadać trochę kultury.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska była bardzo słaba pod każdym względem. Jak człowiek był już prawie konający, to dopiero zabierali do szpitala. To tak, że i za parę dni umarł. W czasie mego pobytu [było] sześć wypadków, dwa nazwiska mi znane: Kralze [Krauze] lat 50 z Warszawy i Rajchert ze Stryja.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Łączność z krajem i rodziną była bardzo słaba, bo pisać do domu mogli tylko ci, którzy mieli mały wyrok, ale przeważnie Polacy mieli duże wyroki, to prawie nikt nie pisał.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zwolniony zostałem 22 sierpnia 1941 r. i dowiedziałem się, że tworzy się polska armia i po zwolnieniu jechałem wprost do niej. Wstąpiłem do wojska w Buzułuku 28 września 1941 r.

Miejsce postoju, Kiara [Kairouan?], 31 stycznia 1943 r.